

Tính nhân văn, nhân đạo, tiến bộ trong tư tưởng Hồ Chí Minh về báo chí

TS. LÊ THỊ THẢO

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: lethaothcm@gmail.com

Nhận ngày 9 tháng 2 năm 2025; chấp nhận đăng tháng 3 năm 2025.

Tóm tắt: Sự nghiệp cầm bút của Hồ Chí Minh hướng tới mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, đấu tranh cho tự do, hạnh phúc của nhân dân, xây dựng một nền báo chí cách mạng vì con người và cho con người. Bài viết hướng tới các giá trị trong tư tưởng Hồ Chí Minh về báo chí, trong đó giá trị nhân văn, nhân đạo, tiến bộ của báo chí trong tư tưởng của Người là một đặc sắc, mang giá trị định hướng cho nền báo chí cách mạng hiện nay.

Từ khóa: Hồ Chí Minh; tư tưởng Hồ Chí Minh; tính nhân văn, nhân đạo; tiến bộ của báo chí.

Abstract: Abstract: Ho Chi Minh's writing career was dedicated to the goals of national independence and socialism, advocating for the freedom and happiness of the people while fostering a revolutionary journalism that serves humanity. This article explores the core values of Ho Chi Minh's ideology on journalism. The humanistic, humanitarian, and progressive values of journalism in his ideology are a distinctive feature, serving as a guiding principle for today's revolutionary journalism.

Keywords: Ho Chi Minh; Ho Chi Minh's Thought; humanism; humanitarianism; progressiveness of journalism.

Chủ tịch Hồ Chí Minh - người khai sinh nền báo chí cách mạng Việt Nam, người thầy vĩ đại của nền báo chí nước nhà, coi báo chí như một vũ khí sắc bén trong đấu tranh giành độc lập dân tộc và xây dựng chế độ xã hội mới. Sự nghiệp báo chí của Người đã để lại cho chúng ta một di sản các tác phẩm báo chí đặc sắc, có giá trị, góp phần tạo dựng những giá trị cốt lõi, trong đó các giá trị nhân văn, nhân đạo và tiến bộ của báo chí vẫn luôn là kim chỉ nam cho mọi hoạt động của nền báo chí cách mạng Việt Nam hiện nay.

Thứ nhất, tính nhân văn, nhân đạo, tiến bộ của báo chí thể hiện ở vai trò tiên phong trong đấu tranh không khoan nhượng với kẻ thù, xóa bỏ ách áp bức bóc lột, giành độc lập dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội cho con người và vì con người. Đó chính là sự nghiệp báo chí nhân văn, tiến bộ nhất của Hồ Chí Minh.

Xuất phát từ mục tiêu cao cả của sự nghiệp cách mạng là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng

có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành^[1] đặt cơ sở cho sự nghiệp cầm bút của Hồ Chí Minh, theo đó Người căn dặn: "Báo chí của ta thì cần phải phục vụ nhân dân lao động, phục vụ chủ nghĩa xã hội, phục vụ cho đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà, cho hòa bình thế giới^[2]". Suy cho cùng, tính nhân văn, tiến bộ của báo chí là hướng đến sự nghiệp giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp (xã hội) và giải phóng con người. Vì vậy, nhiệm vụ của báo chí cách mạng là phải tiên phong trong vạch trần bản chất phản động, giả dối, bịp bợm của kẻ thù, đấu tranh với những gì trái với tự nhiên, đi ngược lại lịch sử. Đối với những người viết báo chúng ta, cái bút là vũ khí sắc bén, bài báo là tờ lịch cách mạng để động viên quần chúng đoàn kết đấu tranh, chống chủ nghĩa thực dân cũ và mới, chống chủ nghĩa đế quốc, đứng đầu là đế quốc Mỹ, vì độc lập dân tộc, tiến bộ xã hội và hòa bình thế giới^[3]. Đó cũng là mục tiêu trong suốt cuộc đời cầm bút của mình như Người từng chia sẻ: "Về nội dung viết, mà các cô các chú gọi là 'đề tài', thì tất cả những

bài Bác viết chỉ có một đề tài là: chống thực dân đế quốc, chống phong kiến địa chủ, tuyên truyền độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Duyên nợ của Bác đối với báo chí là như vậy đó⁽⁴⁾. Nhận thức rõ điều đó nên Hồ Chí Minh đã trực tiếp viết báo, sử dụng báo chí làm vũ khí sắc bén, là diễn đàn để tố cáo và tấn công kẻ thù. Ngay từ những năm 20 của thế kỷ XX, những bài báo của Hồ Chí Minh đã chĩa mũi nhọn vào kẻ thù bằng những lý lẽ đanh thép, sắc sảo. Bằng những số liệu, dẫn chứng cụ thể các bài viết của Hồ Chí Minh đã vạch trần bản chất của thực dân đế quốc, qua đó góp phần thức tỉnh các dân tộc bị áp bức và cả nhân dân tiến bộ thế giới hiểu rõ hơn bản chất của công cuộc [khai hóa văn minh] là [ăn cướp] là [giết người] của chủ nghĩa đế quốc, từ đó cùng nhân dân thuộc địa đấu tranh diệt trừ cái ác, vì sự nghiệp nhân văn, tiến bộ của nhân loại.

Ở mỗi bước đường cách mạng, báo chí thể hiện rõ tính tiên phong tiên bộ, đấu tranh vì độc lập dân tộc. Thời kỳ 1936 - 1939, Đảng chủ trương đưa báo chí ra xuất bản công khai, góp phần đắc lực phục vụ cho tuyên truyền chủ nghĩa Mác - Lênin và đường lối cách mạng chống đế quốc, chống phong kiến, chuẩn bị các điều kiện cho giai đoạn cách mạng mới. Khi thời cơ cách mạng đã đến, yêu cầu của sự nghiệp giải phóng dân tộc đặt ra hơn bao giờ hết, báo chí cách mạng với tên gọi *Việt Nam độc lập* (1941), *Cứu quốc* (1/1942) và *Cờ giải phóng* (10/1942) đã góp phần đắc lực vào sự nghiệp thắng lợi của cách mạng Tháng Tám năm 1945. Trong suốt cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, báo chí đã bám sát yêu cầu của thực tiễn, phục vụ kịp thời những yêu cầu của cuộc kháng chiến, hiện diện trên các trang báo là đường lối của Đảng về [Kháng chiến, kiến quốc], tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, là [hũ gạo cứu đói], [Tắc đất tắc vàng], [bình dân học vụ]. Cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp kết thúc, đất nước tạm thời bị chia cắt làm hai miền, với hai nhiệm vụ chiến lược khác nhau, vai trò của báo chí phải hướng vào mục tiêu xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà ở miền Nam.

Hiện nay, bước vào thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hội nhập quốc tế, xây dựng và phát triển đất nước, tính nhân văn, nhân đạo, tiên

bộ của báo chí thể hiện sứ mệnh đi tiên phong trong việc tuyên truyền, giáo dục về đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước, phản ánh thực tiễn xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Báo chí cách mạng tiếp tục mang sứ mệnh là vũ khí sắc bén trên mặt trận văn hóa tư tưởng, góp phần giúp nhân dân và bạn bè thế giới hiểu rõ về thành tựu của công cuộc đổi mới, hiểu hơn về đường lối, chính sách phát triển kinh tế - xã hội, an ninh, quốc phòng và hội nhập quốc tế của Đảng và Nhà nước ta. Cùng với đó, báo chí còn góp phần đấu tranh với các luận điệu xuyên tạc, chống phá của các thế lực thù địch; tăng cường khối đoàn kết toàn dân tộc, tranh thủ sự ủng hộ của bạn bè quốc tế; thiết lập môi trường hòa bình để phát triển.

Thứ hai, tính nhân văn, nhân đạo, tiên bộ của báo chí thể hiện ở mục tiêu *nâng cao dân trí, phát triển con người toàn diện*. Báo chí góp phần phê phán, đấu tranh loại bỏ những cái xấu, cái phản tiến bộ, nhân rộng những tấm gương người tốt, việc tốt, giữ gìn những nét đẹp văn hóa của dân tộc, hướng con người đến giá trị chân - thiện - mỹ.

Báo chí phải khai thông dân trí, giúp nhân dân [mở mắt, mở tai]⁽⁵⁾, hiểu biết đúng sai, chính, tà, giúp cho người đọc có thêm kiến thức về lịch sử, văn hóa của dân tộc và nhân loại, giúp cho nhân dân có kiến thức trong xây dựng đạo đức mới, lối sống mới và nếp sống mới, góp phần xây dựng đời sống văn hóa tươi vui và hạnh phúc. Người yêu cầu: [Trong báo Đảng có những mục giải thích về: Lý luận Mác - Lênin. Tình hình thế giới và trong nước. Đường lối, chính sách đối nội và đối ngoại của Đảng và của Chính phủ. Chương trình và kế hoạch của những công tác cấp thiết. Đời sống và ý nguyện của nhân dân. Những kinh nghiệm tốt và xấu của các ngành, các địa phương. Cách học tập, công tác, tự phê bình và phê bình]⁽⁶⁾.

Trong *Thư gửi lớp học viết báo Huỳnh Thúc Kháng*, Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: [Nhiệm vụ] của tờ báo là tuyên truyền, cổ động, huấn luyện, giáo dục, và tổ chức dân chúng, để đưa dân chúng đến mục đích chung⁽⁷⁾. Theo Hồ Chí Minh, hoạt động báo chí cũng là hoạt động chính trị, báo chí là vũ khí đấu tranh cách mạng, vì vậy ngoài tính chiến đấu, tính định hướng thì báo chí phải có vai trò tuyên truyền, cổ động, huấn luyện, giáo dục và tổ chức dân chúng

để hướng nhân dân đến mục đích chung là kháng chiến đến thắng lợi, kiến quốc đến thành công. Báo chí [để] giáo dục, giải thích, cổ động, phê bình. Để phục vụ quần chúng [8] nghĩa là mục đích của viết báo là viết phục vụ quần chúng nhân dân, viết cho quần chúng nhân dân. [Mình viết ra cốt là để] giáo dục, cổ động; nếu người xem mà không nhớ được, không hiểu được, là viết không đúng, nhằm không đúng mục đích. Mà muốn cho người xem hiểu được, nhớ được, làm được, thì phải viết cho đúng trình độ của người xem, viết rõ ràng, gọn gàng, chớ dùng chữ nhiều [9].

Báo chí nhân văn và tiến bộ là báo chí góp phần nâng cao dân trí, xây dựng và hoàn thiện con người, muốn vậy, các chủ đề báo chí phải xuất phát từ chính cuộc sống, thực tiễn lao động sản xuất, chiến đấu, học tập của chính quần chúng nhân dân. Phải biết ca ngợi cái hay, cái đẹp, cái chân, thiện, mỹ trong nhân dân, từ đó nhân rộng các điển hình để nhân dân biết, nhân dân học tập và thực hành thành thạo. Báo chí cách mạng phải hướng dẫn, gợi mở, giới thiệu những cách làm hay, những gương điển hình sản xuất, lao động giỏi, những tấm gương người tốt, việc tốt để lan tỏa và nhân rộng nhằm khơi dậy niềm tự hào dân tộc, khát vọng, tầm nhìn, hệ giá trị văn hóa và con người Việt Nam. [Các báo chí và văn nghệ phải điều tra tuyên truyền, khen ngợi những ưu điểm và phê bình những khuyết điểm trong việc phổ biến sáng kiến và kinh nghiệm. Đó là một nhiệm vụ vẻ vang của báo chí và văn nghệ thiết thực góp phần vào phong trào thi đua ái quốc [10]. Đồng thời, phải kiên quyết đấu tranh với những cái xấu, cái lạc hậu, ngăn chặn và từng bước đẩy lùi tham nhũng, lãng phí, quan liêu. Đấu tranh phản bác những quan điểm sai trái, phản động, thù địch. Tính nhân văn, tiến bộ vì con người của báo chí cách mạng còn được thể hiện rõ khi Hồ Chí Minh đề nghị mở chuyên mục [Ý kiến bạn đọc] trên báo để bạn đọc được bày tỏ ý kiến của mình trong đấu tranh với cái xấu, cái không tốt. Trong phê bình phải cụ thể, rõ ràng. Phê bình và tự phê bình là biện pháp tăng cường tính chiến đấu, thể hiện tính tiến bộ của báo chí cách mạng.

Thứ ba, tính nhân văn, nhân đạo, tiến bộ của báo chí còn thể hiện ở *tính Đảng của báo chí cách mạng*

Việt Nam, vì tự do, hạnh phúc của nhân dân.

Có thể nói, báo chí là một bộ phận của sự nghiệp cách mạng do Đảng lãnh đạo, vì vậy, nó phải hoạt động theo mục tiêu phấn đấu của Đảng, của nhân dân là độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; tham gia vào việc bảo vệ nền tảng tư tưởng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Đảng lãnh đạo báo chí là đòi hỏi bắt buộc của báo chí cách mạng, là cơ sở để phân biệt báo chí cách mạng với báo chí phản cách mạng. Theo đó, *Đảng phải lãnh đạo báo chí*. Đây là nguyên tắc được Hồ Chí Minh khẳng định từ rất sớm: [Ban Chấp hành Trung ương phải kiểm soát các báo chí của Đảng để tránh những khuyết điểm về kỹ thuật và chính trị [11]. Báo chí nhân văn, tiến bộ là khi nó được lãnh đạo của một đảng, dựa trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin, mang bản chất giai cấp công nhân, gắn bó mật thiết với nhân dân, phục vụ nhân dân lao động, đấu tranh vì sự nghiệp giải phóng dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Báo chí tham gia vào sự nghiệp giải phóng con người, xây dựng một chế độ xã hội vì con người, cho con người, theo đó, báo chí phải đứng trên lập trường nhân đạo cộng sản để đấu tranh cho lý tưởng đó. Hồ Chí Minh luôn đặt câu hỏi: Báo chí phục vụ ai? Người trả lời: [Báo chí ta không phải để cho một số ít người xem, mà để phục vụ nhân dân, để tuyên truyền giải thích đường lối, chính sách của Đảng và Chính phủ, cho nên phải có tính chất quần chúng và tinh thần chiến đấu [12]. Người chỉ rõ: [Đảng ta mạnh vì Đảng ta tư tưởng nhất trí, hành động nhất trí, suốt từ trên xuống dưới. Tờ báo của Đảng có nhiệm vụ làm cho tư tưởng và hành động thông suốt và thống nhất [13]. Bằng những cống hiến đặc sắc, Hồ Chí Minh đã xây dựng nền báo chí cách mạng do Đảng lãnh đạo, lấy chủ nghĩa Mác - Lênin làm nền tảng tư tưởng. Đó là nền báo chí của nhân dân, luôn tranh đấu vì lợi ích của nhân dân. Tôn chỉ, mục đích của báo chí cách mạng cũng là mục tiêu của Đảng là góp phần vào sự nghiệp đấu tranh chống thực dân đế quốc, phong kiến, giành độc lập dân tộc, mang lại tự do, hạnh phúc cho nhân dân. Mục tiêu đó thể hiện tính nhân văn, tiến bộ của báo chí cách mạng Việt Nam.

Ngày nay, trước xu thế hội nhập với nhiều thời cơ và thách thức đòi hỏi tăng cường sự lãnh đạo của

Đảng với báo chí: “Báo chí là tiếng nói của Đảng, Nhà nước, của tổ chức chính trị - xã hội và là diễn đàn của Nhân dân, đặt dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Đảng, sự quản lý của Nhà nước, hoạt động trong khuôn khổ pháp luật; bảo đảm tính tư tưởng, tính nhân dân, tính chiến đấu và tính đa dạng”⁽¹⁴⁾. Cần thực hiện tốt nhiệm vụ mà Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng xác định: “Xây dựng nền báo chí, truyền thông chuyên nghiệp, nhân văn, hiện đại. Thực hiện tốt việc quy hoạch, sắp xếp hợp lý hệ thống báo chí, truyền thông. Rà soát quy hoạch ngành xuất bản, in và phát hành theo hướng tinh gọn, chất lượng, hiện đại hóa. Tăng cường quản lý và phát triển các loại hình truyền thông, thông tin trên Internet. Kiên quyết đấu tranh, loại bỏ các sản phẩm, thông tin độc hại, xuyên tạc, phản động, ảnh hưởng xấu đến chính trị - xã hội, thuần phong mỹ tục”⁽¹⁵⁾. Hơn bao giờ hết, các cơ quan báo chí, truyền thông phải thực hiện đúng tôn chỉ, mục đích, đối tượng phục vụ, nâng cao tính nhân văn, tính khoa học. Kiên quyết ngăn ngừa, khắc phục tình trạng thương mại hóa báo chí, chạy theo thị hiếu tầm thường của một bộ phận độc giả, xa rời tôn chỉ, mục đích, đối tượng phục vụ sẽ làm mất đi giá trị nhân văn, tiến bộ của báo chí cách mạng.

Thứ tư, tính nhân văn, tiến bộ của báo chí còn được thể hiện ở tính *khách quan, trung thực, chính xác* của báo chí, phản ánh đúng yêu cầu khách quan và thực tiễn lịch sử đấu tranh với cái sai, cái xấu, cái lạc hậu.

Nói đến tính *khách quan, trung thực* của một tác phẩm báo chí là nói đến tính chân thực trong một hoàn cảnh cụ thể, phù hợp với yêu cầu của lịch sử, trong một thời đại cụ thể. Không có sự hư cấu, phản ánh sai lệch giữa bài viết và đối tượng được phản ánh. Đảm bảo *tính trung thực, chính xác* sẽ làm cho bài viết có sức thuyết phục, độ tin cậy đối với người đọc, người nghe. Đề đạt được điều đó, đòi hỏi người viết phải bám sát thực tiễn, thấu hiểu cuộc sống của nhân dân và diễn biến của sự vật, hiện tượng. Muốn vậy, Hồ Chí Minh *yêu cầu*, phải tiến hành điều tra, thu thập tài liệu một cách công phu. Phải “nói có sách, mách có chứng”, số liệu thực tế phải đầy đủ. Muốn vậy, phải biết lắng nghe ý kiến của nhân dân chứ không phụ thuộc vào báo cáo của cán bộ. Hồ

Chí Minh căn dặn: viết “phải đúng sự thật. Không được bịa ra”⁽¹⁶⁾, “Báo cáo phải: thật thà, gọn gàng, rõ ràng, thiết thực. Những tài liệu và con số phải phân tích và chứng thật. Không nên hàm hồ, bèo nhèo. Điều gì biết thì nói, không biết thì nói không biết. Không nên nói ầu”⁽¹⁷⁾, “Khi không có gì cần nói, không có gì cần viết, chớ nói, chớ viết”⁽¹⁸⁾, nếu “Chưa điều tra, chưa nghiên cứu, chưa biết rõ, chớ nói, chớ viết”⁽¹⁹⁾.

Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu người làm báo chân chính phải phản ánh thông tin *trung thực, khách quan*, tôn trọng sự thật. Tức viết báo phải đúng sự thật, không chỉ viết cái tốt, cái hay mà che giấu cái xấu; không viết vì mục đích cá nhân, vụ lợi. Người căn dặn: “khi viết về gương người tốt, việc tốt phải viết giản dị và đúng sự thật, không được bịa ra, không chỉ phản ánh một chiều, không chỉ tuyên truyền cái tốt mà giấu giếm cái xấu. Viết cái hay, cái tốt phải có chừng mực, có thể nào viết thế ấy, chớ phóng đại” “Viết để nêu những cái hay, cái tốt của dân ta, của bộ đội ta, của cán bộ ta, của bạn ta. Đồng thời để phê bình những khuyết điểm của chúng ta, của cán bộ, của nhân dân, của bộ đội” “Bộ đội và nhân dân ta cũng đủ nhiều cái hay để nêu lên, không cần phải bịa đặt ra”⁽²⁰⁾. *Tính chân thực* là đòi hỏi có tính *nguyên tắc* được Hồ Chí Minh đặt ra không chỉ đối với các nhà báo cách mạng mà còn với tất cả cán bộ, đảng viên khi nói và viết. Ngược lại với tính chân thực là sự giả dối. Hồ Chí Minh phê phán lối “Thành công ít, thì suýt ra nhiều. Còn khuyết điểm thì giấu đi, không nói đến”⁽²¹⁾ là có tội với nhân dân. Hiện tượng viết thiếu chân thực, không chính xác sẽ tạo ra sự ngộ nhận, bao che cho cái xấu, cái không tốt. Bản thân Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn là tấm gương mẫu mực khi thẳng thắn thừa nhận những sai lầm, khuyết điểm quá trình lãnh đạo, chỉ đạo cách mạng. Cũng với tinh thần đó, Đảng Cộng sản Việt Nam đã bản lĩnh “nhìn thẳng vào sự thật”, “đánh giá đúng sự thật”, là cơ sở cho đổi mới thành công ở nước ta hiện nay.

Thứ năm, tính nhân văn, nhân đạo, tiến bộ của báo chí còn được thể hiện ở *đạo đức người làm báo*.

Theo Hồ Chí Minh, báo chí là một lĩnh vực đặc biệt, đòi hỏi năng lực cao về trí tuệ, nghiệp vụ và bề dày kinh nghiệm thực tiễn. Mỗi bài viết ngoài thể

hiện năng lực, tầm hiểu biết rộng lớn còn phải thể hiện *cái tâm và đạo đức* của người làm báo. Đạo đức báo chí là cốt lõi của hoạt động báo chí. Nếu không có đạo đức thì không thể nào xây dựng được nền báo chí chính trực, tôn trọng sự thật, bảo vệ sự thật, công lý, lẽ phải, bảo vệ nhân dân, vì lợi ích của nhân dân, dân tộc. Một người làm báo có đạo đức là người làm báo luôn lấy việc bảo vệ lẽ phải, bảo vệ công lý, đấu tranh vì chính nghĩa làm kim chỉ nam cho sự nghiệp cầm bút của mình. Muốn vậy, đòi hỏi người làm báo phải không ngừng rèn luyện, trau dồi kiến thức, kỹ năng và đạo đức nghề nghiệp. Hồ Chí Minh khẳng định: *“Cán bộ báo chí cũng là chiến sĩ cách mạng. Cây bút, trang giấy là vũ khí sắc bén của họ”*. Để làm tròn sứ mệnh lịch sử vẻ vang của mình, cán bộ báo chí cần phải *“cố gắng trau dồi tư tưởng, nghiệp vụ và văn hóa; chú trọng học tập chính trị để nắm vững chủ trương, chính sách của Đảng và Chính phủ; đi sâu vào thực tế, đi sâu vào quần chúng lao động”*⁽²²⁾.

Tính nhân văn trong báo chí còn đòi hỏi phải giữ gìn *đạo đức báo chí* trong quá trình tác nghiệp, sáng tác các tác phẩm báo chí. Theo đó, Hồ Chí Minh yêu cầu cán bộ báo chí phải là những chiến sĩ cách mạng. Người làm báo phải có lập trường chính trị vững chắc, sự cầu thị khiêm nhường, không ngừng học tập nâng cao trình độ mọi mặt, phải có kiến thức thực tiễn, phải hòa mình vào đời sống của nhân dân để hiểu và viết cho đúng với yêu cầu của thực tiễn, đúng với tâm trạng và nguyện vọng của nhân dân. Theo Người, báo chí là để *“phục vụ nhân dân, để tuyên truyền giải thích đường lối, chính sách của Đảng và Chính phủ”*⁽²³⁾, *“Ngòi bút của các bạn cũng là những vũ khí sắc bén trong sự nghiệp phò chính trừ tà”*⁽²⁴⁾. Vì vậy, cán bộ báo chí phải không ngừng tu dưỡng đạo đức cách mạng, phải tự phê bình và phê bình, coi đó là *“vũ khí cần thiết và sắc bén nó giúp chúng ta sửa chữa sai lầm và phát triển ưu điểm. Người làm báo phải có ý chí quyết tâm, không sợ khó, có quyết tâm. Không biết thì phải cố gắng học, mà cố gắng học thì nhất định học được”*⁽²⁵⁾.

Ngày nay với cuộc cách mạng công nghệ 4.0 đã và đang làm thay đổi cách làm, cách đưa tin của các nhà báo. Nhà báo được xã hội tin cần, được mệnh

đanh là người đại diện cho tai mắt của nhân dân, cho công bằng và lẽ phải, đòi hỏi người làm báo càng cần phải rèn đức, luyện tâm, phải lấy đức làm gốc trong nghề nghiệp. Cần xây dựng đội ngũ nhà báo có bản lĩnh chính trị, tinh thông nghiệp vụ, có phẩm chất đạo đức trong sáng, cái tâm nhất quán trong từng tác phẩm - tâm phải cao, đức phải sáng, *“Mắt sáng - Lòng trong - Bút sắc”* (Hữu Thọ), hết mình phục vụ cho sự nghiệp xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và phấn đấu cho tự do, hạnh phúc của nhân dân.

Có thể nói, là người sáng lập nền báo chí cách mạng Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm đến hoạt động báo chí và sử dụng báo chí là công cụ đắc lực cho sự nghiệp cách mạng. Sau 50 năm hoạt động cách mạng kiêm viết báo, Hồ Chí Minh đã để lại số lượng tác phẩm báo chí đồ sộ với *“hơn 2.000 bài báo các loại”*⁽²⁶⁾ viết về nhiều đề tài, thể loại khác nhau. Di sản báo chí của Người mang tính cách mạng và khoa học, thể hiện tính nhân văn, nhân đạo và tiên bộ vì con người và cho con người. Những chỉ dẫn của Hồ Chí Minh về báo chí vẫn luôn là những giá trị mẫu mực, định hướng trong xây dựng và phát triển của nền báo chí cách mạng Việt Nam hiện nay./.

(1) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. CTQG, H., T.4, tr.187.

(2), (4), (12), (23), (25) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, sđd, T.12, tr.166, 171, 167, 167, 171.

(3) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, sđd, T.14, tr.540.

(5) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, sđd, T.2, tr.236.

(6), (8), (9), (13), (20) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, sđd, T.8, tr.514, 205, 207, 514, 206.

(7) Thư Bác Hồ gửi lớp học viết báo Huỳnh Thúc Kháng (2020), *Trường dạy làm báo Huỳnh Thúc Kháng*, Nxb. Hội Nhà văn, H., tr.16-19.

(10) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, sđd, T.7, tr.405

(11) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, sđd, T.3, tr.168.

(14) Đảng Cộng sản Việt Nam (2007), *Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương (Khóa X)*, Nxb. CTQG, H., tr.43.

(15) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. CTQG, H., Tập I, tr.146.

(16) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, sđd, T.15, tr.673.

(17) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, sđd, T.6, tr.418.

(18), (19), (21), (24) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, sđd, T.5, tr.342, 346, 341, 157.

(22) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, sđd, T.13, tr.466.

(26) Hồ Chí Minh (2006), *Những bài bút chiến*, Nxb. Thanh niên, H., tr.5.